

Historické pozadie slovenského posunkového jazyka

- ★ **Začiatky používania posunkového jazyka** na území Slovenska nie sú presne známe, ale úzko súvisia s históriou vzdelávania nepočujúcich.
- ★ V **19. storočí** mali na slovenský posunkový jazyk vplyv **francúzsky, rakúsky a maďarský posunkový jazyk**, keďže slovenskí žiaci navštevovali ústavy pre nepočujúcich vo Viedni, ktorý prebral aj posunky zo starofrancúzskeho posunkového jazyka, a maďarskom Vacove.
- ★ V **roku 1833** v prvom *Ústave hluchonemých* na území Slovenska v Bratislave pôsobil učiteľ **Izidor Blumauer**, bývalý pracovník viedenského ústavu nepočujúcich. Zaviedol **viedenskú metódu**, teda kombinovanú metódu – manuálnu a orálnu.
- ★ V danom ústave sa každý štvrtok konali pravidelné **verejné skúšky žiakov**. Rodičia sa na nich presviedčali o pokroku svojich detí aj v používaní posunkovej komunikácie.
- ★ Po **milánskom kongrese v roku 1880** sa posunkovanie vo vzdelávaní neakceptovalo až do 80. rokov 20. storočia. Napriek tomu ho žiaci používali mimo vyučovania.
- ★ **Viliam Gaňo** sa v publikácii vydanéj v **roku 1940** zmienil o posunkovom prejave žiakov. V ďalších publikáciách (**1960, 1962, 1965**) okrem teórie o používaní posunkov uviedol niekoľko príkladov ikonických posunkov: ZAJAC sa motivuje ušami, SLIEPKA hrabaním, KRAVA rohami alebo dojením; a arbitrárnych posunkov, ako sú USILOVNÝ, LENIVÝ, ČESTNÝ.
- ★ V **máji 1984** na odbornom seminári v Starej Lesnej lingvista **Jozef Mistrík** obhájil plnohodnotnosť prirodzeného posunkového jazyka komunity nepočujúcich.
- ★ V **roku 1986** bol vydaný *Frekvenčný slovník posunkovej reči* od autorov **Štefan Csonka, Jozef Mistrík** a **Ladislav Ubár**. J. Mistrík rozdelil gramatiku posunkového jazyka do troch úrovní: gramatiku slov, gramatiku viet a gramatiku textu.
- ★ **Koncom 20. storočia** prispeli k rozvoju teórie a praxe posunkového jazyka tieto osobnosti: surdopéd **Štefan Csonka**, psychológ **Marián Groma**, jazykovedec **Jozef Štefánik** a surdopedička **Darina Tarcsiová** z Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského.
- ★ V odbornom príspevku časopisu *Otázky defektológie* z **rokov 1987 – 1988** sa azda po prvýkrát uviedol termín *posunkový jazyk* od Š. Csonku, ktorý ho definoval ako **živý jazyk s vlastnou gramatikou a historickou podstatou**.
- ★ Dňa **26. júna 1995** poslanci Národnej rady Slovenskej republiky schválili **zákon o posunkovej reči nepočujúcich osôb** – zákon č. 149/1995 Z. z.
- ★ V **roku 2018** bol slovenský posunkový jazyk zaradený do **Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska** a v **roku 2020** kodifikovaný Ministerstvom kultúry SR zásluhou Slovenského zväzu nepočujúcich pod vedením **Jaroslava Cehláríka**.